

Blagoslov

■ **Branka Roškar**, prof. geografije in teologije, je učiteljica geografije na OŠ Radlje ob Dravi.



Etimološko blagoslov pomeni 'blaga', 'dobra' beseda. Izgovarjati dobro besedo pomeni priporočati se, blagoslavljeni torej pomeni priporočati se Bogu, še posebej v času preizkušenj ali nevarnosti. Blagoslov kliče dobro.

Kaj pomeni beseda blagoslov?

Beseda blagoslov ponovno postaja aktualna in prav je tako. Nekoč jo je Slovenec velikokrat uporabljal. Poleg pogostega 'bogdaj' in 'boglonaj' se je slišalo tudi 'bogžegnaj'. Besede so bile kasneje 'prevedene' v modernejšo obliko: 'dober dan', 'hvala' in 'dober tek'.

Če povzamem SSKJ, blagoslov pomeni prošnjo za Božjo naklonjenost. Blagoslov pomeni Božje varstvo, bližino ali skrb. Etimološko blagoslov pomeni 'blaga', 'dobra' beseda. Izgovarjati dobro besedo pomeni priporočati se nekomu. Blagoslavljeni torej pomeni priporočati se Bogu, da nam ostaja naklonjen, še posebej v času preizkušenj ali nevarnosti. Besedo bolje razumemo, če pogledamo njeno nasprotje, to je prekletstvo. Nekdo, ki preklinja in kliče prekletstvo, kliče zlo nad druge ljudi ali stvari. Blagoslov pa kliče dobro.

Blagoslov v Svetem pismu

Prvi blagoslov v Svetem pismu zasledimo že na prvi strani, v petem dnevu stvarjenja sveta, ko Bog ustvari živa bitja, ki mrgolijo v vodi, in ptice, ki letajo nad zemljo pod nebesnim obokom (prim. 1 Mz 1,20). Naslednji blagoslov podeli Adamu in Evi (prim. 1 Mz 1,28) ter jima zaželi rodovitnost in daje v roke vse, kar je sam ustvaril. Bog blagoslovi tudi sedmi dan, dan počitka (prim. 1 Mz 2,3). Vse, kar je na Zemlji živega in je bilo ustvarjeno po Njegovih rokah, je deležno Božje naklonjenosti.

Kasneje vidimo, da ljudje drug drugemu želijo naklonjenosti Boga. Abrama blagoslovi duhovnik, ki nad njim izreče: »Blagoslovi naj te, Abram, Bog Najvišji, ki je ustvaril nebo in zemljo« (1 Mz 14,19). Takih primerov je v Svetem pismu veliko.



Foto: Petra Duhannoy

Blagoslov v literaturi

Blagoslov je močno prisoten tudi v slovenski literaturi. Zelo dobro sta ga poznala velika slovenske pisane besede Prešeren in Cankar. France Prešeren je v drugi kitici Zdravljice zapisal: »Bog našo nam deželo, / Bog živi ves slovenski svet« (Prešeren, 2014: 29). Pesnik kliče blagoslov nad našo deželo, ker jo ima rad in ve, da največje dobro lahko pride od Najvišjega.

Ivan Cankar je videl začetek dežele kot nezmeren blagoslov, kot naklonjenost Stvarnika, zato je v Kurentu zapisal: »O domovina, ko te je Bog ustvaril, te je blagoslovil z obema rokama in je rekel: "Tod bodo živeli veseli ljudje." /.../ Božja setev je pognala kal in je rodila – vzrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim, srce vztrepeče od same sladkosti; zakaj goré in poljane oznanjajo, da je Bog ustvaril paradiz za domovino ve-

selemu rodu, blagoslovljenemu pred vsemi drugimi« (Cankar, 2012: 16–17).

Vera ljudi

Naši predniki so klicali Božje varstvo nad vse, kar jim je bilo drago. Mnogokrat so živeli v pomanjkanju in z veliko odreknanja. Pričakovali bi, da je bilo njihovo življenje stresno, pa zgodovinski viri ne poročajo o depresijah, o delavnicah in treningih soočanja s stresom in izgorelostjo. Je bilo to zato, ker so bili brezčutni, ker jim ni bilo mar za življenje, za imetje in prihodnost? To vsekakor ne drži. Ali matere ni skrbelo, ko je poslala svojega petletnika za pastirja k sosedom? Ali sodobna mati pošlje svojega petletnika samega k sosedom, da se tam igra? Dvomim. V čem je razlika? Zaupanje in vera v Boga, ki ju povezuje blagoslov, zaupanje v Božje varstvo. Ljudje so vsako delo

blagoslovili in živeli v prepričanju, da jim bo Bog ostal naklonjen v slehernem naporu. Blagoslovili so jed, da jih bo nasitila in jim povrnila moči. Blagoslovili so polja v zaupanju, da jih bo Božja roka varovala pred točo, viharjem, poplavami in da bi obilno obrodila. Blagoslovili so otroke in jih tako predali v Božje varstvo – zvečer pred spanjem in zjutraj, ko so šli od doma. Starši so z zaupanjem, da bo z otroki vse dobro zaradi Božjega varstva, lahko mirno opravljali svoje delo. Pred nevihto so na ogenj polagali blagoslovljeni les in prosili, da bi Bog odvrnil strelo. Ob velikih krščanskih praznikov so še posebej blagoslovljali svoje domove, živino in jedila. Je bila to samo navada? Ne, to je bila vera. Notranje védenje, da ni vse odvisno od človeških rok, ampak da je vse odvisno tudi od Božje moči. In kjer je svetost, se mora zlo umakniti.

Tudi danes blagoslovljamo svoje domove na tri svete večere v božičnem času; na cvetno nedeljo nesemo k blagoslovu zelenje; na veliko soboto blagoslovimo jedila, v jutru pred tem pa ministranti raznesejo po hišah blagoslovljeno gobo. Marsikje so spet telovske procesije, s katerimi prosijo za blagoslov kraja. Blagoslovljamo konje, avtomobile, stanovanja, temeljne kamne ...

Ta dejanja lahko razumemo kot lep krščanski običaj, ki smo ga prevzeli od prednikov. Zdi se nam, da s tem negujemo svojo slovensko krščansko tradicijo. Toda za naše

prednike blagoslov ni bil le lep običaj, ki ohranja identiteto. Zanje je bil to izraz žive vere. Zavedali so se, da niso sami, da jih Bog vedno spremlja. Vedeli so, da se morajo nadvse potruditi in hkrati tudi vse izročiti v Božje roke ter nad vse klicati Božji blagoslov. To jim je velikokrat omogočalo preživetje. Psalmistov stavek »Tudi če bi hodil v temni dolini, ne bom se bal hudega, ker si ti z menoj« (Ps 23,4) so pogosto doživljali dobesedno na svoji koži.

Če izgubimo stik z bistvom blagoslova, te običaje prednikov imenujemo navada, ki predstavlja 'krščanski etos', neko kulturo, ki bi ji lahko celo rekli 'etnološka zanimivost'. Ker blagoslovljanje nima vsebine, postane prazno in naslednji hip odveč, zato prenehamo blagoslovljati.

Nauk Cerkve

Teološko gledano spada blagoslovljanje med zakramentale, ki se od zakramentov ločijo po tem, da »so to sveta znamenja, ki nekako posnemajo zakramente ter označujejo predvsem duhovne učinke, katere zaradi priprošnje Cerkve po njih prejemamo« (KKC 1667). Zakramentali »vedno vsebujejo molitev, ki jo pogostokrat spremlja določeno znamenje, na primer polaganje roke, znamenje križa, pokropitev v blagoslovljeno vodo« (KKC 1668). Tako kot zakramenti imajo tudi zakramentali v sebi svetost in


Božjo moč, zato z blagoslovljanjem priključimo Božje varstvo.

Kdo lahko blagoslovlja

Vsak krščenec je poklican h 'krstnemu duhovništvu', k temu, da bi sam bil »blagoslov« in da bi »blagoslovljal« (KKC 1669). Blagoslovlja lahko vsakdo, ki ima pri sebi sredstva za blagoslovljanje (npr. blagoslovljeno vodo, blagoslovljeno sol ali kadilo) in to dela v veri, da kliče Božje varstvo. Duhovnikova bistvena naloga je posvečevati, to je prinašati svetost na ta svet, blagoslovljati tudi vodo in sol. Duhovnik vedno znova blagoslovlja; vsako sveto mašo, na primer, konča z blagoslovom vernikov, vsak bogoslužni obred vključuje blagoslov.

Posvečevati svet

Z blagoslovom, v takšni ali drugačni obliki ga poznajo vse religije, ne škodujemo nikomur in ničemur. Ko z dobro mislijo in dobro besedo nekoga objamemo, s tem odstranimo slabo, jezo ali drugo nelagodje ter ustvarjamo prostor za dobro, v krščanstvu za Božjo prisotnost.

Če je kristjanova naloga, da posvečuje svet, kot nam naročajo dokumenti II. Vatikanskega koncila, je ena od oblik posvečevanja tudi blagoslovljanje. Blagoslovljajmo ljudi (družinske člane, prijatelje, sodelavce, sosede ...), kraje in delovna mesta. Naj Bog objame vse, s katerimi si delimo življenje, vse, ki so nam bolj ali pa tudi manj pri srcu. Če drži, da blagoslov prinaša Božje varstvo in nas povezuje z Božjo močjo, drži tudi to, da bodo vsa naša prizadevanja obrodila večji sad, če jih blagoslovljamo. Kjer je blagoslov, je tudi manj boleznin, manj stresa in manj izgorelosti. Kristjan, ki blagoslovlja, je sol in kvas za ta svet. 

Viri

- Prešeren, France (2014): *Poezije*. Trzič: Učila International.
- Cankar, Ivan (2012): *Kurent*. E-knjiga: URN:NBN:SI:DOC-3750VHXR v: <https://www.dlib.si>.
- *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: slovenski standardni prevod* (2017). Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije.
- *Katekizem katoliške Cerkve, Kompendij* (2013). Ljubljana: Slovenska škofovska konferenca, Družina.
- *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (SSKJ). Pridobljeno 1. 2. 2018 s http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=blagoslov&hs=1.
- *Slovenski etimološki slovar*. Pridobljeno 1. 2. 2018 s <http://www.fran.si/193/marko-snoj-slovenski-etimoloski-slovar/4285135/blagosloviti?FilteredDictionaryIds=193&View=1&Query=blagoslov>.

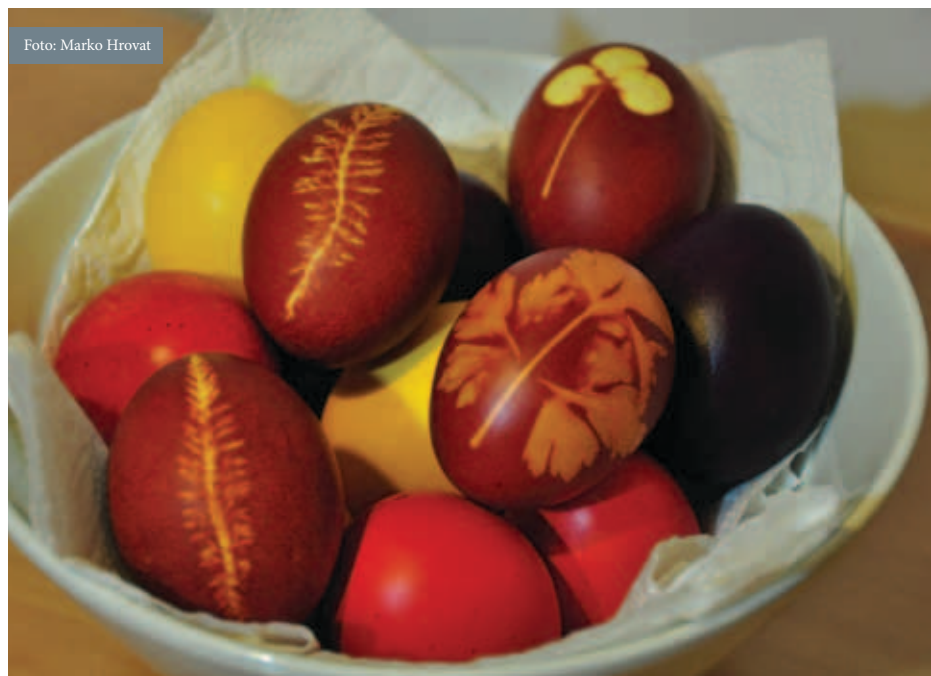


Foto: Marko Hrovat